

Statenmededeling

Onderwerp

Voortgang erfgoedbeleid

Datum

10 april 2018

Documentnummer

GS: 4340093

PS: 4344867

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

De voortgang van het erfgoedbeleid en in het bijzonder van de ontwikkelingen rondom de vier verhalen van Brabant die karakteristiek zijn voor de geschiedenis van Brabant.

Aanleiding

Bij de vaststelling van het Beleidskader erfgoed 2016-2020 - *De (verbeeldings)kracht van erfgoed* - (d.d. 13 november 2015) heeft gedeputeerde Swinkels toegezegd Provinciale Staten jaarlijks mee te nemen in de verdere ontwikkeling van de verhalen van Brabant.

In 2016 en 2017 is dit met PS-themabijeenkomsten gebeurd. Zie ook het [memo themabijeenkomst erfgoed](#) van 20 maart 2016 en de [schriftelijke beantwoording](#) aan PS van 30 maart 2017 voor meer informatie.

In deze Statenmededeling leest u een korte update van de ontwikkelingen binnen het erfgoedbeleid. In de bijlage vindt u een uitgebreide toelichting.

Bevoegdheid

Provinciale Staten stellen kaders vast. Gedeputeerde Staten dragen zorg voor adequate en tijdige evaluatie en doen voorstellen voor voortzetting, wijziging of beëindiging van het betreffende beleid.

Context: landelijke evaluatie van het erfgoedstelsel voor de monumentenzorg

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft in 2017 de [stelsevaluatie "Erfgoed Telt"](#) in gang gezet om te bezien of het erfgoedbeleid en de bijbehorende instrumenten toekomstbestendig zijn. Veel partners uit het erfgoedveld zijn betrokken bij de stelsevaluatie, maar ook partijen uit de wereld van duurzaamheid, energie en creatieve industrie. Het kan zijn dat deze evaluatie gevolgen heeft voor de afspraken die we met het Rijk hebben gemaakt over onze rol in de monumentenzorg. De beleidsbrief Erfgoed Telt met de resultaten van de evaluatie wordt later in het voorjaar verwacht. Beoogde invoeringsdatum van een nieuw of aangepast stelsel is 1 januari 2019. In maart 2018 heeft de minister de cultuurbrief [Cultuur in een open samenleving](#) aangeboden aan de Tweede Kamer waarin extra middelen voor cultuur en erfgoed worden aangekondigd. Samen met de bevindingen van de tussenevaluatie erfgoed wordt u hierover eind 2018 nader geïnformeerd.

Datum

10 april 2018

Documentnummer

GS: 4340093

PS: 4344867

Kernboodschap

1. Richting geven: De verhaallijnen zijn verder ingezet om te verbeelden en te verbinden. De uitwerking is een dynamisch proces dat gestaag doorgaat.

Inmiddels zijn de vier verhalen van Brabant (Religieus Brabant, Innovatief Brabant, Bestuurlijk Brabant en Bevochten Brabant) grotendeels uitgewerkt. Door prioriteit te geven aan de verhaallijnen Bevochten Brabant en Religieus Brabant, heeft de inzet op netwerkontwikkeling binnen Bestuurlijk Brabant en Innovatief Brabant minder prioriteit gekregen¹ (zie ook [Statenvoorstel 37/17](#), begrotingswijziging kader erfgoed, 23 mei 2017).

- Bij Bevochten Brabant heeft de ontwikkelgerichte aanpak na 2 jaar geleid tot meerjarige programma's samen met partners (Zuiderwaterlinie en Crossroads). En we spelen in op kansen die zich voordoen, zoals het Europees Jaar van het Erfgoed 2018 en het herdenkingsjaar 2019.
- Bij Religieus Brabant is de opgave ten aanzien van kerken en kloosters onverminderd groot en urgent. Momenteel ontwikkelen we criteria om voor kerken onderscheid te kunnen maken in must, need en nice.
- De verhaallijn Innovatief Brabant is flink ingevuld met behulp van de Erfgoedfabriek en door verhalen op en over locaties. We spelen vanuit die locaties in op het We Are Food-jaar 2018.
- Ook voor Bestuurlijk Brabant hebben we de opgave in beeld. Inmiddels zijn ook voor deze verhaallijn de criteria ontwikkeld om te komen tot goed onderbouwde keuzes (must, need, nice) voor kastelen, landgoederen en buitenplaatsen.

¹ N.B. De uitputting van bestuursakkoordmiddelen voor het erfgoedkader loopt gelijk op met de voortgang van het programma en zal naar verwachting geen bijzonderheden opleveren.

2. *Beweging stimuleren wordt verder verstevigd*

Wij stimuleren en versterken initiatieven uit de samenleving door netwerken te vormen (de alliantie rondom de Zuiderwaterlinie, het kloosternetwerk, etc.), kennis te delen, quick scans en verkenningen uit te voeren (Erfgoedfabriek) en organisaties te verbinden.

In 2017 is besloten om de rol van beweging stimuleren steviger neer te zetten en ook extern te beleggen bij NV Monumentenfonds. De NV zal tevens moeten bijdragen aan meer samenwerking in het uitvoeringsveld van de monumentenorganisaties.

Datum

10 april 2018

Documentnummer

GS: 4340093

PS: 4344867

3. *Mogelijk maken gaat verder dan investeren alleen*

Provinciale inzet bestaat altijd uit een mix van instrumenten, zoals erfgoedmiddelen, RO-instrumenten en kennis. Natuurlijk investeren wij via onze jaarlijkse restauratieregeling en investeren we in beeldbepalende erfgoedcomplexen (in 2017 in het religieus centrum Oudenbosch, de drie-eenheid in Velp en het raadhuis in Waalre), maar ervaringen met de Erfgoedfabriek leren dat er geen behoud door ontwikkeling mogelijk is zonder samenwerking met diverse partijen. De gemeente is daarbij een belangrijke partner en maatwerk essentieel. De inzet van de Erfgoedfabriek heeft niet alleen geleid tot herbestemming, maar ook tot kennis over herbestemming en tot een bestand van ambassadeurs voor herontwikkeling met daarin professionals, partners en meer dan honderd jongeren.

4. *De basis versterken voor een betere toegankelijkheid van erfgoed.*

De digitalisering van het erfgoed zit in een stroomversnelling: in samenwerking met Erfgoed Brabant zijn de belangrijkste verhalen, collecties en erfgoedlocaties in Brabant digitaal ontsloten (www.brabantserfgoed.nl en www.brabantcloud.nl). Daarnaast kunnen gegevens over archeologische erfgoed voortaan digitaal worden aangeleverd, en hebben we samen met de Monumentenwacht de aansluiting gezocht bij de landelijke digitale monumentenmonitor. Het effect van digitalisering en de ontwikkeling van het bereik wordt bij de evaluatie onderzocht.

Het bereik van musea en collecties wordt steeds groter: door ons programma 'Museumschatjes' gaan jaarlijks 50.000 basisschoolleerlingen gratis naar een museum. In 2018-2019 wordt voor het eerst ook aan 10.000 leerlingen in het voortgezet onderwijs gratis museumbezoek aangeboden. Musea werken steeds meer samen in beheer, selectie en uitwisseling van collecties. Omdat de middelgrote en kleine musea moeite hebben om te innoveren en te ontwikkelen is aan PS toegezegd om te verkennen of hiervoor eventueel extra instrumentarium nodig is.

5. Erfgoed voor de toekomst behouden: borging in omgevingsvisie en jongeren betrekken.

De provincie verbindt jongeren aan erfgoedvraagstukken om ervoor te zorgen dat erfgoed in de toekomst behouden blijft, én voor een frisse, inspirerende kijk op erfgoed. Dat gebeurt onder andere bij de erfgoedfabriek (GRUTS), met een jongerenpanel bij Erfgoed Brabant en door een Europese Youth Summit in Berlijn.

Datum

10 april 2018

Documentnummer

GS: 4340093

PS: 4344867

Europese en internationale zaken

- 2018 is het Europees Jaar van het Cultureel Erfgoed. We benutten dit jaar om Brabants erfgoed op een podium te zetten met een aantal evenementen en te verkennen welke kansen er op langere termijn liggen voor de Provincie op gebied van internationalisering.
- We participeren in twee interregprojecten Nederland/ Vlaanderen, namelijk Demi More en Revivak.

Communicatie

In 2017 is de communicatie campagne gestart waarin de verhaallijnen werden geïntroduceerd voor het publiek. Belangrijke ontwikkelingen op dit moment zijn:

- Platform Brabants Erfgoed. Voor het publiek is vanaf maart 2018 de vernieuwde website www.brabantserfgoed.nl actief. Verhalen en getuigenissen, objecten en locaties: samen vormen zij de basis voor het online platform Brabants Erfgoed.
- Goud van Brabant heeft als doel verhalen over Brabants erfgoed te vinden, te vertolken en uiteindelijk te verspreiden via o.a. een tv-programma op Omroep Brabant. Mede als gevolg van de toezegging aan uw Staten bij de behandeling van het Uitvoeringsprogramma Cultuur (24 juni 2016, stuknr. 4047362) om vertellers/kunstenaars te betrekken bij de verbeelding van de 4 verhaallijnen van Brabant worden de erfgoedverhalen in dit project vertolkt door kunstenaars/makers (amateurs, jong talent en professionals; van filmmakers tot beeldend kunstenaars) te inspireren met Brabants erfgoed aan de slag te gaan.

Vervolg

In april 2018 worden PS ook geïnformeerd worden over het onderzoeksplan voor de tussenevaluatie van de uitvoering van het beleidskader erfgoed 2016-2020. De resultaten van dit onderzoek worden verwacht in november 2018.

Datum

10 april 2018

Documentnummer

GS: 4340093

PS: 4344867

Bijlage

1. Toelichting voortgang erfgoedbeleid

Gedeputeerde Staten van Noord Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Opdrachtgever: mevrouw J.M. Orbon, (073) 681 21 80, iorbon@brabant.nl,
cluster Cultuur en Samenleving van eenheid Directeur Strategie en Beleid.

Opdrachtnemer: mevrouw M.T.E. Meijs - Appels, (073) 680 82 87,
mmeijs@brabant.nl, afdeling Samenleving en Cultuur van cluster Cultuur en
Samenleving.